

Vint anys de malson

El 29 d'octubre 1977 milers de ciutadans de Balears –segons les informacions periodístiques de l'època foren entre 15.000 i 20.000– prengueren els més cèntrics carrers de Palma en la primera gran manifestació de la democràcia. El lema que va aconseguir ajuntar aquella gernació era “Volem l'estatut”. La gestació d'aquella Diada –feta amb l'evident influència de l'anterior Onze de Setembre a Barcelona que havia mobilitzat per l'autonomia un milió i mig de catalans– no va ser fàcil. Va costar setmanes de discussions i negociacions entre els impulsors i els partits polítics. El Congrés de Cultura Catalana i molt especialment el seu secretari, l'escriptor Antoni Serra, varen ser les ànimes d'aquell sentiment reivindicatiu. Poc abans s'havien celebrat les primeres eleccions generals i les forces guanyadores, UCD i PSOE, des de tot d'una després de tancar les urnes, ja s'allunyaren clarament dels discursos i pràctiques unitàries. A pesar de l'existència del Pacte Autòmic (signant per tots els partits, excepte AP, i que manifestava la intenció de lluitar per aconseguir un estatut d'autonomia) el fet és que a començament d'aquella tardor era més que dubtós on aniria a raure el desig d'autonomia. Per tant, aquella Diada del 29 d'octubre de 1977, tot i ser formalment unitària, tenia amples enclotxes que deixaven veure que gairebé cap partit ni organització convocant tenia el mateix concepte sobre el model de l'autonomia de les Illes.

Aquestes divergències es feren paleses la nit abans del 29 d'octubre, quan UCD va estar a punt de retirar-se de la convocatòria pels “excessos” de radicalisme que alguns presents manifestaven, sobretot l'escriptor Antoni Serra. Finalment hi hagué Diada, però ja no fou amb l'“esperit” que havia animat l'inici del procés. La Diada va ser un èxit espectacular. Els representants de tot l'arc polític normal –és a dir, hi mancaven els d'extrema dreta– portaven, juntament amb representants del món cultural i cívic, la pancarta amb el lema “Volem l'Estatut”. Al seu darrere, molts milers de ma-

llorquins, amb petites representacions polítiques de Menorca.

L'èxit, però, no podia amagar –tot i que ningú no en parlava– el fet que les distàncies entre partits eren enormes, pel que feia al procés pre-autonòmic que aquell dia s'obria. Era un miratge, la unitat. La UCD, farcida de persones del règim anterior; i el PSOE, sense cap intenció nacionalitzadora, havien estat els guanyadors de les eleccions. Les forces que havien donat impuls a la reivindicació autonomista des dels anys de la clandestinitat, havien perdut i quedaven fora de l'Assemblea de Parlamentaris, l'òrgan encarregat de protagonitzar el procés de negociació autonòmic amb Madrid.

Així doncs, no és estrany que els vint anys que han passat des d'aleshores, no hagin estat més que una successió de decepcions per a aquelles persones i entitats que impulsaren la idea de la Diada, però que ja no la protagonitzaren del tot, i que, especialment, veren que tot el procés que desembocà amb l'Estatut de 1983, es va fer pràcticament sense cap aportació seva.

L'Estatut d'Autonomia és, en aquest sentit, un compendi de totes les renúncies que les Balears s'hagueren d'empassar, per a més glòria d'un consens fet a Madrid, pensat en clau espanyola i que mai no

ha tingut en absolut present les necessitats de les Illes. I tampoc no han estat diferents els quinze anys d'autonomia, que no han canviat gairebé res d'una situació política en què es manté l'hegemonia quasi absoluta del conservadorisme –ahir UCD, avui PP–, complementada per un PSOE sense cap ànima descentralitzadora de veritat.

Però és això el que han volgut fins ara els ciutadans. Sense un canvi electoral clar que provoqui un increment important dels percentatges de vot de les forces nacionalistes, el somni dels impulsors del 29-O-77 continuarà essent això, un somni. I mentrestant, la realitat serà un malson. Per intentar canviar-ho només hi ha dos camins. El de la unitat nacionalista o el de la dispersió. Fins ara a Balears el nacionalisme ha optat per la dispersió. I tot fa suposar que els nacionalistes continuaran així, per a més tranquil·litat de les forces dominants, PP i PSOE. ■

MIQUEL PAYERAS

“Fins ara a Balears el nacionalisme ha optat per la dispersió. I tot fa suposar que els nacionalistes continuaran així, per a més tranquil·litat de les forces dominants, PP i PSOE.”